

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

5-maxsus
son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 5/5 (5) – 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy

kengashi huzuridagi Sudyalari oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Abdullaev Ulug'bek Saydanovich</i> O'RTA ASRLAR YOZMA MANBALARIDAGI ETNIK NOMLAR	10-14
<i>Shukurillayev Yunus Asrorovich</i> BUXORO AMIRLIGIDA CHEGARALARNI QO'RIQLASH, QOROVULLIKNI O'TASH VA XAVFSIZLIKNI TA'MINLASH MASALALARI TAHLILI	15-19
<i>Рахманкулова Адолат Хушбаковна</i> ИСТОРИЯ ГРЕЧЕСКОЙ ДИАСПОРЫ УЗБЕКИСТАНА: СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦЫ И ПОЛИТИЧЕСКИЕ ЭМИГРАНТЫ	20-25
<i>Xusanov Xabibullo Hakimovich</i> O'ZBEKISTON MILLATLARARO MUNOSABATLARIDAGI ZIDDIYATLI VAZIYAT VA MILLIY MADANIY MARKAZLARNING TASHKIL QILINISHI VA UNING TARIXIY AHAMIYATI	26-30
<i>Toshov Kamoliddin, Xurramova Sabrina Abdurashidovna</i> THE PROBLEM OF CHILD NEGLECT DURING THE SECOND WORLD WAR	31-38
<i>Atamuratova Dilafruz Rashidovna</i> THE FORMATION OF THE PRESS OF THE KhPSR AND THE ESSENCE OF SOCIAL PROBLEMS IN IT.....	39-42
<i>Nazirov Baxtiyor, Mo'minov Nodirbek Botir o'g'li</i> IMOMQULIXON DAVRI ASHTARXONIYLAR DAVLATINING IJTIMOIY-IQTISODIY VA HARBIY-SIYOSIY HAYOTI	43-48

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Исламутдинов Вадим</i> СОСТОЯНИЕ И НАПРАВЛЕНИЯ СНИЖЕНИЯ БЕДНОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	49-54
<i>Melibaeva Gulxon Nazrullayevna</i> BENCHMARKING KICHIK INNOVATION BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA SAMARALI VOSITASI SIFATIDA.....	55-65
<i>Ульмас Ибрагимов</i> ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОЙ МОДЕЛИ МАЛОГО БИЗНЕСА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	66-75

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Salomova Hakima Yusupovna</i> ME'YOR KATEGORIYASINING BIOSFERANI ASRASHDAGI AMALIY AHAMIYATI	76-83
<i>Djumanioyozova Dilfuza, Ibraximova Dilorom</i> YURIDIK TA'LIM VA YURIDIK KLINIKA FAOLIYATIDA AXLOQIY TARBIYA.....	84-90
<i>Djo'raev Anvar Muxamadiyevich</i> IJTIMOIY BILISH DARAJALARINING MEZONLARI	91-96

<i>Каримова Гулчехра Самадовна</i> ФИЛОСОФСКИЕ АСПЕКТЫ ЗАДЕРЖКИ ПОЛОВОГО РАЗВИТИЯ У ПОДРОСТКОВ: МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЙ СИНТЕЗ МЕДИЦИНСКИХ ДАННЫХ И АНТРОПОЛОГО- ЭТИЧЕСКИХ.....	97-101
<i>Гайбуллаев Жавлон Шавкатович</i> ДЫХАНИЕ КАК ЗЕРКАЛО ДЕТСТВА: ФИЛОСОФСКИЙ ВЗГЛЯД НА РЕЦИДИВИРУЮЩИЕ РЕСПИРАТОРНЫЕ ИНФЕКЦИИ.....	102-105
<i>Yusupaliyev Orzimurod Odilovich</i> YOSHLAR TARBIYASIDA MILLIY QADRIYATLARNING AHAMIYATI.....	106-110
<i>Taylyakova Feruzaxon Sultanovna</i> O'ZBEKISTONDA OILAVIY BIZNESNI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI.....	111-116
<i>Yusupova Ranoxon Tolibjonovna</i> TEXNIK TARAQQIYOT AXLOQIY-STRATEGIK RESURS SIFATIDA.....	117-120
<i>Yarashov Sarvar Norqul o'g'li</i> SHAXSNING SHAKLLANISHIGA AXLOQIY IDEALLAR VA JAMIYATDA MAVJUD QADRIYATLARNING TA'SIRI	121-125
<i>Shokirov Toxirjon, Maxmudov Shoxrux</i> ZARDUSHTIYLIK DININING VUJUDGA KELISHI VA UNDA MADANIYAT VA SAN'AT FALSAFASI	126-130
<i>Ахмедова Дилбар, Шавкатова Ширин</i> ПЕРВЫЕ ШАГИ В МИКРОМИРЕ: ФИЛОСОФСКИЕ РАЗМЫШЛЕНИЯ О ДИСБИОЗЕ И АЛЛЕРГИИ У МЛАДЕНЦЕВ.....	131-135
<i>Kurbanbaeva Ulbosin Jumag'aliyeva</i> EKOLOGIK TARBIYANING GUMANISTIK MOHIYATI.....	136-139
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Muqumova Dilafruz</i> IRFONiy SAYRU SULUKNING JA'FAR MUHAMMAD TERMIZIY SHE'RIYATIDAGI MODERNISTIK TASVIRI VA TALQINI.....	140-147
<i>Xo'jamqulov Anvar, Tog'ayeva Shoxnoza</i> TAXAYYUL OLAMI TAHLILLARI.....	148-159
<i>Murodova Iroda, Khamidov Tokhirjon</i> ANALYSIS OF THE LINGUOCOGNITIVE ASPECT OF THE SEMANTICS OF METAPHORICAL INNOVATIONS	160-163
<i>Mamatova Feruza Maxammadovna</i> FENOMENOLOGIYA, FENOMEN VA ULARNING ZAMONAVIY TILSHUNOSLIKDAGI TALQINI	164-168
<i>Burxonova Gulmira Olimjon qizi</i> TURLI TIZIMLI TILLARDA SOTSIOMADANIY BIRLIKLAR SHAKLLANISHINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA TASNIFI	169-172
<i>Berdikulova Shaxnoza, Ruzmatova Gulnara</i> BOG'LOVCHILAR VA TINISH BELGILARINING PRAGMATIK KUCHI: O'ZBEK VA INGLIZ TILLARI MISOLIDA	173-177
<i>Musurmonova Barchinoy Hasan qizi</i> FORS MATNSHUNOSLIGI TARAQQIYOTINING TARIXIY ILDIZLARI.....	178-182

<i>Яркулова Фотима Усмановна</i> ОДНОРОДНЫЕ ЧЛЕНЫ ПРЕДЛОЖЕНИЙ.....	183-186
<i>Jo'raqulova Rayhon Xolboyevna</i> O'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDA LEKSIK BIRLIKLAR OBRAZ VA RAMZLARNI YUZAGA KELTIRUVCHI VOSITALAR.....	187-190
<i>Musoeva Hayitgul Urokovna</i> THE LINGUO-STYLISTIC ANALYSIS OF THE WORD "HEART" IN ENGLISH LANGUAGE BASED ON THE NOVEL "PRIDE AND PREJUDICE".....	191-195
<i>Yuldasheva Kamola</i> SINXRON TARJIMA JARAYONIDA QO'LLANILADIGAN PSIXOFIZIOLOGIK STRATEGIYALAR.....	196-202
<i>Matkarimova Malika Oybek qizi</i> HOW TO TEACH ENGLISH USING SIMPLE SCIENCE EXPERIMENTS.....	203-206
<i>Kamola Hatamova</i> HUIJATCHILIK TARAQQIYOTINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	207-210

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Uralov Sharof Urazaliyevich</i> PROBATSIIYA INSPEKTORLARIGA MA'MURIY BAYONNOMA TUZISH VAKOLATINI BERISHNING HUQUQIY ASOSLARI VA AMALIY AHAMIYATI	211-216
<i>Mamatmurodov Farrux</i> METHODS OF RESOLVING DISPUTES ARISING FROM ISLAMIC FINANCE SERVICES. INTERNATIONAL EXPERIENCE	217-222
<i>Муталипова Лола Фархадовна</i> СМАРТ-КОНТРАКТЫ И БЛОКЧЕЙН: ВЫЗОВЫ ДЛЯ ДОГОВОРНОГО ПРАВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	223-234
<i>Нормуродова Азиза Азимжон кизи</i> ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛИЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ .	235-241
<i>Abdullayeva Parvina Baxrilloyevna</i> RAQAMLI PLATFORMALARDAGI BANDLIKNI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH	242-246

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

<i>Ismaylov Azerbay Saparniyazovich</i> RAQAMI IQTISODIYOT SHAROITIDA QORAQALPOQ XALQ AN'ANALARIDAGI MAVJUD PEDAGOGIK USULLAR TRANSFORMATSIYASI.....	247-252
<i>Namozova Dilorom Tursunovna</i> MUSIQA TA'LIMIDA TALABALARDA IJODIY QOBILIYATLARNI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK MOHIYATI	253-261
<i>Давыдова Руфина Артуровна</i> РОЛЬ ГУМАННОЙ ПЕДАГОГИКИ В ПРЕОДОЛЕНИИ АГРЕССИИ И ОТЧУЖДЕНИЯ СРЕДИ ШКОЛЬНИКОВ	262-266
<i>Gaziev Baxromjon Valievich</i> OT SPORTIDA MALAKALI CHAVANDOZLARNI TAYYORLASH MUAMMOLARI	267-273

<i>Toshtemirova Mohichehra G'olibjon qizi</i> DIZAYN TA'LIMINING XALQARO TAJRIBASI: O'QUV DASTURLARI VA PEDAGOGIK YONDASHUVLAR TAHLILI.....	274-279
<i>Rakhmonova Dilnura Saidovna</i> TEXNIK OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TALABALARNING KREATIV FIKRLASHINI TAKOMILLASHTIRISH IMKONIYATLARI: AMALIYOT VA TAJRIBA.....	280-286
<i>Yakubova Barno Baxtiyorovna</i> MUSTAQIL VA IJODIY ISHLASH FAOLIYATLARINI RIVOJLANTIRISHGA QARATILGAN MASHG'ULOTLARINI TASHKIL ETISH.....	287-290
<i>Rixsiboyev Behzod Alisherovich</i> IJTIMOIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA MADANIY PLYURALIZMNING O'RNI	291-295
<i>Islamova Moxichexra Bekmurzayevna</i> TALABLARNI TANQIDIY FIKRLASHGA UNDOVCHI O'QITUVCHI STRATEGIYALARI	296-301

Received: 2 June 2025
Accepted: 15 June 2025
Published: 30 June 2025

Article / Original Paper

PSYCHOPHYSIOLOGICAL STRATEGIES USED IN THE PROCESS OF SIMULTANEOUS INTERPRETING

Yuldasheva Kamola,
TTYeSI basic doctoral student

Abstract. Simultaneous interpreting is currently widely used at various international conferences, political meetings, and public events. This process requires the translation of speech in real time. The interpreter listens, analyzes, and orally renders the speech into another language simultaneously. This process is characterized by a high level of psychological and physiological load. Therefore, this article examines the psychophysiological strategies used in the process of simultaneous interpreting, their theoretical foundations, complexity factors, and methods of improvement.

Keywords: psychophysiological strategies, cognitive load, anticipation, interpreter competence.

SINXRON TARJIMA JARAYONIDA QO'LLANILADIGAN PSIXOFIZIOLOGIK STRATEGIYALAR

Yuldasheva Kamola,
TTYeSI tayanch doktoranti

Annotatsiya. Sinxron tarjima bugungi kunda turli xalqaro konferensiyalar, siyosiy yig'inlar va ommaviy tadbirlarda keng qo'llaniladigan tarjima shakli bo'lib, bu jarayon nutqning real vaqt rejimida tarjima qilinishini talab qiladi. Tarjimon bir vaqtning o'zida tinglaydi, tahlil qiladi va ikkinchi tilga og'zaki tarzda o'giradi. Ushbu jarayon yuqori darajadagi psixologik va fiziologik yuklama bilan tavsiflanadi. Shu sababli, ushbu maqolada sinxron tarjima jarayonida qo'llaniladigan psixofiziologik strategiyalar, ularning nazariy asoslari, murakkablik omillari va takomillashtirish usullari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: psixofiziologik strategiyalar, kognitiv yuklama, antisipatsiya, tarjimon kompetensiyasi.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI5Y2025N34>

Kirish. Sinxron tarjima birinchi navbatda turli xalqaro va davlatlararo uchrashuvlar, konferensiyalar, seminarlar, matbuot anjumanlari va boshqa yig'inlarda keng qo'llaniladigan tarjima turi hisoblanadi. Ammo, shu bilan birgalikda, bugungi kunda sinxron tarjimaning boshqa ko'pgina o'rinlarda, masalan, muayyan bir tilda yaratilgan kinofilmlarni namoyish etish jarayonida parallel vaqtda boshqa tilga o'girish, teleradiokanallar orqali to'g'ridan- to'g'ri berilayotgan ma'lum shaxslarning chiqishlari yoki intervyularini bir paytning o'zida bir tildan ikkinchi tilga tarjima qilish kabi o'rinlarda ham qo'llanilayotganini ko'rishimiz mumkin. Tarjimaning barcha turlarida bo'lgani kabi, uning anchayin qiyin va murakkab, ayni paytda o'ta mas'uliyatli turi bo'lgan sinxron tarjimaning ham o'ziga xos afzalliklari va cheklangan jihatlari mavjud. Biz sanab o'tgan bu jihatlarni yuqoridagi ilmiy nashrlarda alohida ko'rib o'tilgan va ularning echimlariga ishora etilgan.

Yuqorida aytib o'tilganidek, sinxron tarjima so'zlovchi (ma'ruzachi, chiqish qiluvchi, bayonot beruvchi, savollarga javob beruvchi) nutqi bilan bir vaqtda amalga oshiriladi va ketma-

ket tarjimadan farqli o'laroq, tarjima uchun alohida vaqt ajratilishi talab etilmaydi va tarjima chog'ida so'zlovchi nutqini to'xtatishga hojat bo'lmaydi. Bu esa ko'plab tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, sinxron tarjimaning quyidagi afzalliklarini belgilab beradi:

- 1) Sinxron tarjimada so'zlovchining nutqi, tinglovchining tinglashi yoki ular ishtirokidagi tadbirning o'tkazilishi uchun sarflanadigan vaqtning ikki barobarga qisqarishiga olib keladi.
 - 2) Sinxron tarjimada so'zlovchining nutqida uzilish va to'xtalish yuz bermasligi sababli, so'zlovchi o'z nutqining tinglovchilar tomonidan qanday qabul qilinayotganini, ya'ni ularning reaksiyasi va kayfiyatini kuzatish imkoniga ega bo'ladi.
 - 3) Sinxron tarjimada tinglovchi ham uzluksiz tarjima qilinayotgan nutqni tinglash jarayonida so'zlovchining kayfiyatini kuzatish imkoniga ega bo'ladi.
 - 4) Sinxron tarjima so'zlovchining nutqi yoki u ishtirokida o'tgan tadbirning ommaviy axborot vositalari, xususan elektron ommaviy axborot vositalari tomonidan tezkor tarzda, jumladan, to'g'ridan-to'g'ri jonli efirda yoritilishini ta'minlaydi. Ya'ni so'zlovchining nutqi yoki u ishtirokida o'tgan tadbirdan nafaqat u yerda ishtirok etayotgan tinglovchilar, balki elektron ommaviy axborot vositalari vositasida turli mamlakatlar jamoatchiligi ham o'sha paytning o'zida xabardor bo'lishadi. Sinxron tarjima tarjimondan nafaqat yuqori bilim darajasi, katta tajriba va yuksak mahorat, balki katta mas'uliyatni ham talab qiladi. Bir tilda bayon etilayotgan fikr va ma'lumotni to'xtalishsiz, shu zahotiyoq ikkinchi bir tilga o'girib berish mas'uliyati sinxron tarjimani boshqa tarjima turlaridan ajratib turuvchi yana bir muhim jihati hisoblanadi. O'z o'rnida sinxron tarjima buyurtmachisining ham mas'uliyatlari mavjud bo'lib, ular quyidagilardan iborat:
- Buyurtmachi sinxron tarjima haqida oldindan tushunchaga ega bo'lishi kerak, ya'ni tarjimonlar uchun yuqori sifatli texnik uskunalar ta'minlab berishi;
 - Tadbir haqida tarjimonlarga oldindan iloji boricha ko'proq ma'lumot berib, kamida ikkita tarjimon yollashi;
 - Sinxron tarjimaning boshqa tarjima turlariga qaraganda og'irroq mehnat ekanligini anglashi va shunga yarasha mehnat haqi bilan ta'minlashi;
 - Ideal sinxron tarjimaning mavjud emasligini anglashi, ya'ni har qanday tajribali sinxronist ham xatoga yo'l qo'yishi yoki qaysidir segmentni tushirib qoldirishi mumkinligini anglashi zarur.

Qolaversa, sinxron tarjima qilish vaqtida bazi murakkabliklar bo'ladi. Ushbu elementlarni turli tillarda topish mumkin, ular quyidagilardir: raqamlar, tegishli ismlar, murakkab ot iboralar, madaniyatga xos narsalar, idiomalar, frazeologik fe'llar va bir so'zli atamalar. Kundalik amaliyotda konferentsiya tarjimonlari raqamlar bilan bog'liq ba'zi qiyinchiliklarni tan olishadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Tadqiqot asosan G.Ch. Chernov, M. Baker, H. Buehler, G. Barik, D. Gile, N.K. Pokorn kabi yetakchi tarjima nazariyotchilarining asarlari asosida olib borildi. Ularning yondashuvlari sinxron tarjima muammolarining turlari, strategiyalari, tarjima sifatini baholash mezonlari va tarjimonning psixologik holati bilan bog'liq masalalarni qamrab oladi. Metodologik yondashuv sifatida sifatli tahlil, ilmiy-nazariy taqqoslash va mavjud klassifikatsiyalarga asoslangan amaliy jihatlar ko'rib chiqildi.

Aksariyat tadqiqotchilar strategiya deganda sinxron tarjima jarayonidagi ko'nikma yoki mahoratni tushunadilar.

Baker strategiyani "Tarjima strategiyasi matn yoki uning qismini tarjima qilishda duch keladigan muammoni hal qilish tartibidir" [4. B. 188], deya ta'riflaydi. Masalan, arab tilidan o'zbek tiliga sinxron tarjima qilish jarayonida qo'llaniladigan asosiy strategiyalar asosan 3 turdagi strategiyalardir, ular Kutish strategiyasi, Oldindan bashorat qilish strategiyasi, Stolling strategiyasidir.

Kutish strategiyasi masalasida ham olimlar tadqiqot olib borib, bu haqda shunday deydilar. Sinxron tarjimada tarjimon bir vaqtning o'zida bir nechta strategiyalardan foydalanadi. Odatda qaror lingvistik va ekstralingvistik omillar ta'sir qiladigan vaziyatga qarab qabul qilinadi. Jahon tarjima amaliyotida kutish strategiyasi ko'pincha semantik fe'l jumlada oxirgi o'rinda turadigan tillardan tarjimada qo'llaniladi, masalan, nemis, golland va o'zbek tillaridan tarjima qilishda. Ochiq kodli dasturiy ta'minotda bo'lgani kabi, bu strategiyada tarjimonning asosiy vazifasi to'g'ri qaror qabul qilish uchun kengroq kontekstni olishdir. Kutish strategiyasi shundan iboratki, sinxron tarjimon qisqa pauza qiladi va agar mavjud kontekstdan to'liq tushunarli bo'lmasa, bayonotning ma'nosini to'liq oydinlashtirishi mumkin bo'lgan qo'shimcha matn komponentlarini kutadi. Sinxron tarjimon, agar tarjimaning vaqtinchalik etishmasligi tufayli tinglovchini noqulay ahvolga solib qo'ymasa, bir necha soniya pauza qilishi mumkin. Bunday strategiyadan eng maqbul foydalanish asl nutqdagi pauzalardir [4. B. 188].

Tarjimon asl nusxaning kengroq kontekstini olish uchun pauza qilishi mumkin. Bu ma'ruzachi keyingi semantik guruhni talaffuz qila boshlagan paytda sodir bo'ladi. Sof psixologik nuqtai nazardan, tomoshabinlar bu pauzani sezmaydilar, chunki tinglovchilarning e'tibori oldingi segmentni tarjima qilish paytida olingan ma'lumotlarni qayta ishlashga qaratilgan. Albatta, bunday taktikalar faqat pauza juda uzoq bo'lmaganda va bir necha soniya davom etganda oqlanadi, aks holda, sinxron tarjimon matni tarjima qilishda ortda qolib ketadi va tinglovchiga to'liq ma'noli tarjima yetib bormaydi.

1986-yilda X.Byuxler sinxron tarjima faoliyatida tarjimani baholash mezonlarini taklif qildi va ularni konferensiya tarjimonlari qo'mitasiga taqdim etadi. X.Byuxler tomonidan taklif qilingan tarjima sifati mezonlariga quyidagilar kiradi: tarjima tarkibini baholash; tarjimaning til qurilmalarini baholash, ya'ni tarjima matnini hosil qilishda til ravonligini namoyish qilish, mantiqiy izchillik, grammatik to'g'ri va shuningdek atamalardan yetarli darajada foydalanish; tarjima bayonini baholash (yoqimli ovozning mavjudligi, aksentning yetishmasligi) [5].

Xorijiy til va tarjima matni tarkibi bo'yicha ba'zan tadqiqotlarda ular ta'sirining kommunikativ funksiyasining mosligi deyiladi. Ammo ta'sirga tarjimaning til qurilishi tufayli ham erishiladi. Shuning uchun lingvistik va nutq atamalarida xorijiy til va tarjima bir-biriga mos kelishi kerak. Tarjimani baholashda xabarni taqdim etish omillarini hisobga olish kerak. Ularning ahamiyati amalga oshirish shartlariga bog'liq.

Tarjimada til qurilishini tahlil qilishda quyidagilarni baholash tavsiya etiladi:

- semantik siljish yordamida tarjima qilish yoki so'zning ma'nosini o'zgartirish;
- shakl o'zgarishi bilan tarjima qilish, ya'ni parafraza yordamida;
- xorijiy tildagi nutqni tarjimada so'zma-so'z uzatish: tarjimaning eng yuqori leksik va grammatik ekvivalentligi darajasi kabi.

Har bir ma'lumot uchun xorijiy til va tarjima tili o'rtasidagi farq / o'xshashlik mezonlari quyidagilarni hisobga olgan holda baholanadi: semantik siljish bilan tarjimada taqdim etilgan

xabarlar soni; parafrazlangan xabarlar soni; soʻzma-soʻz tarjima qilingan xabarlar soni yoki maksimal leksik va grammatik ekvivalentlikning mavjudligi; parafraz va semantik siljish yordamida tarjima qilingan xabarlar soni.

Asliyat tili va tarjima tilining sintaktik ekvivalenti/tengsizligi tarjimadagi xabarlarining joylashuvi bilan, yaʼni xabarlarining asosiy yoki boʻysunuvchi bandga tegishliligi va joylashishini taqqoslash yoʻli bilan aniqlanishi mumkin. Tarjima paytida xabarlar joyining oʻzgarishi, maʼlumotlarni boshqa turdagi jumlagi koʻchirish sabablari oʻrganildi.

Muhokama. Tarjimaning sifatini baholashda har doim tarjimaning haqiqiyliги yoki maqbulligi toʻgʻrisida savol kelib chiqadi. Demak, tarjimon referent xabarining maʼnosiga chuqur kirib borish uchun bilimga ega boʻlishi kerak. Boshqa tadqiqotchilar fikricha tarjimonning bilim darajasi tarjimani amalga oshirish uchun yetarli boʻlishi kerak, ammo tarjimonga ushbu bilim sohasi mutaxassisi boʻlishi shart emas.

Aytish mumkinki, tarjima sifatini baholash mezonlarini belgilash shakl yoki mazmundagi ustuvor yoʻnalishlarni aniqlash bilan bogʻliq. Darxaqiqat, tarjima uchun tarkibning muhimligini anglagan holda, tilni yetarli darajada loyihalashtirish va tarjima bayonini yetkazish zarurligini taʼkidlash maqsadga muvofiqdir. Sinxron tarjimani oʻqitishda tarjimani baholashda talabalar tomonidan yoʻl qoʻyilgan turli xil xatolar taʼkidlanadi.

Sinxron tarjimani amalga oshirishda talabalar tarjimalarida turli xil xatolar paydo boʻlishi muqarrar. Xatolarning turlarini ajratib koʻrsatish, shuningdek ularni bartaraf etish yoʻllarini topishga harakat qilish kerak.

Tarjimon tadqiqotchilar va oʻqituvchilar takrorlangan xatolarni tahlil qilish tarjima paytida paydo boʻlishini oldindan bilish va hatto uni oldini olish, shuningdek oʻqitish uslublarini takomillashtirishga imkon berishini aniqlaydilar. Tadqiqotchilarning fikriga koʻra, xatoning sababini tushunish, uni yoʻq qilish yoʻllarini topish uchun zarurdir. Tarjima matnini yaratishda xatolik xorijiy til yoki tarjima matnining lingvistik yoki tarjima xususiyatlarini bilmaslikdan kelib chiqadigan xatoni ajratib turadi.

Adabiyotlarda tarjimaning lingvistik meʼyorlaridan aloqa jarayonini amalga oshirishga tarjimonning asosiy vazifasi – maʼruzachi va tinglovchi oʻrtasida maʼlum sharoitlarda muloqotni amalga oshirish darkor [6. B. 86-99].

Sinxron tarjimada tarjima matni asl matndan uch jihatdan farq qilishi mumkin: uni tarjima matni bilan taqqoslashda fragmentlarining yetishmasligi, tarjimaga mavjud boʻlmagan qismlarni qoʻshish yoki taqqoslashda baʼzi qismlarini almashtirishning mavjudligidir.

G.Barik, tarjimaning maʼnosini sezilarli darajada buzadigan bir qismini almashtirish “xato” deb hisoblaydi [7. B. 270]. Keling, bu turlarni koʻrib chiqaylik.

Tushirib qoldirishlar (Omission). Matnlarni taqqoslashda tarjima matnida leksik birliklar, iboralar yoki jummalarga teng keladigan holatlar mavjud emas. Quyidagi kichik guruhlarini ajratish mumkin:

- yetishmovchiliklar – kamchiliklar;
- tushunmovchilik tufayli kamchiliklar;
- maʼruzachidan ortiqcha orqada qolish sababli kamchiliklar;
- turli xil nutq segmentlarining kombinatsiyasi tufayli qoldirilgan xabarlar.

Qoʻshishlar (Addition). Qoʻshimchalarni ishlatish sababi – bu asliyatda topilmaydigan, ammo tarjimada mavjud boʻlgan leksik birlik, ibora va jummalarni kiritish orqali amalga oshiriladi. Ushbu xatolar guruhiga quyidagilar kiradi: tarjima matnida qoʻshimchalar, fikrni

rivojlantirish uchun qo‘shimchalar, ulanishning yangi turini yoki bog‘lovchi elementni qo‘shish, xabarni bajarish uchun qo‘shimchalar.

Almashtirishlar (Substitution). Almashtirish – bu tushirib qoldirish va qo‘shishning kombinatsiyasi. Ba’zi almashtirishlar tarjima matnidagi tarkibini o‘zgartirmaydi, boshqalari esa uni buzadi. Almashtirish leksik birlikka ham, iboraga ham, butun gapga ham tegishli bo‘lishi mumkin. Almashtirishlarning bir nechta turlari mavjud. Almashtirish faqat ma’lum bir so‘z ma’nosiga ta’sir qiladimi yoki jumla ma’nosini o‘zgartiradimi, so‘z darajasidagi almashtirishlar yoki so‘z birikmasi yoki hatto butun jumla ma’nosiga ta’sir ko‘rsatadigan joylar ajratib ko‘rsatiladi. Ushbu guruhlar ichida almashtirishlar tarjima matnining o‘zgarishi darajasiga ko‘ra bo‘linadi: mohiyatni saqlab qolish bilan almashtirish va xabar mohiyatini o‘zgartirish bilan almashtiriladi. So‘z darajasidagi almashtirishlarga muhim semantik almashtirishlar va kichik semantik almashtirishlar kiradi.

Kichik semantik almashtirish noto‘g‘ri tarjima tufayli so‘z yoki iborani almashtirish mumkin, ammo umuman olganda, bunday almashtirish butun jumlaning ma’nosiga ta’sir qilmaydi. Misol: 1. The whole result was cast into doubt. 1. Butun natija shubha ostiga qo‘yildi. 2. Saylovda qayta sanash shubha ostiga qo‘yildi.

Muhim semantik almashtirish so‘z ma’nosini o‘zgartiradi, ammo butun iboraning ma’nosini o‘zgartirmaydi. Bu quyidagilarga bog‘liq bo‘lishi mumkin: agar qabul qilingan so‘z omonimiga ega bo‘lsa, so‘zning tarjimada noto‘g‘ri tushunchasi; ma’lumotlarning noto‘g‘ri bog‘liqligi yoki noto‘g‘ri yetkazilgan ma’nosi bo‘lishi mumkin.

Fraza yoki jumla darajasidagi almashtirishlar quyidagi turlardan iborat: iboraning o‘zina o‘zgarishini o‘z ichiga olgan almashtirishlar; iboradagi sezilarli o‘zgarishlarni o‘z ichiga olgan almashtirishlar.

Natijalar. So‘z birikmasining o‘zina o‘zgarishini nazarda tutadigan almashtirishlarga xabarning mohiyatini saqlab qolgan holda nutq fragmenti tarkibini almashtirish kiradi. Masalan:

1. Bush’s campaign manager spoke to the crowd.
1. Bushning saylov kompaniyasi menejeri olomon bilan gaplashdi.
2. Bushning saylov kompaniyasi menejeri olomon oldida chiqdi.

So‘z birikmasida sezilarli o‘zgarishlarni o‘z ichiga olgan almashtirishlarda ibora ma’nosi o‘zgaradi, ammo umuman gapning umumiy ma’nosi saqlanib qoladi.

1. The mood changed and the Democrats who had slumped into despair found all enough beat lost just as yet.

1. Kayfiyat o‘zgardi va umidsizlikka tushib qolgan demokratlar hali ham mag‘lubiyatni tan olishmadi.

2. Allaqachon umidsizlikka tushib qolgan demokratlar, saylov kompaniyasi hali tugamaganligini e’lon qilishadi.

So‘z birikmasining sezilarli o‘zgarishini o‘z ichiga olgan almashtirishlar so‘zlar ma’nosining jiddiy buzilishi bilan bog‘liq. Bularga tarjimon ma’ruzachidan orqada qolib ketadigan nutqning bir qismini tushunmaslik yoki juda ko‘p nutq segmentining mavjudligi bilan bog‘liq spekulyatsiya; yo‘qolgan qismini tiklashga urinish tufayli so‘zning boshqa ma’nosini anglatadigan almashtirishlar; faqatgina noto‘g‘ri tarjima qilingan emas, balki butun fragmentning ma’nosini o‘zgartiradigan noto‘g‘ri tushunishdan kelib chiqadigan almashtirishlar kiradi.

Tarjima xatolarini o'rganuvchilar bilan birgalikda biz G.Barikning yuqorida tavsiflangan xatolarining tipologiyasini o'ta umumiy deb hisoblaymiz. Ushbu tipologiya yordamida ba'zi xatolarni qanday qilib yengib o'tish haqida g'oyani shakllantirish mumkin emas. G.Barik tomonidan aniqlangan xatolarning ko'p turlari noaniqliklar, masalan qo'shimchalar yoki almashtirishlarning ayrim turlari sifatida talqin qilinishi mumkin. Xatolar tipologiyasida til darajalariga bo'linishni, shuningdek, shakl va mazmun darajasida xatolar mavjudligini hisobga olish muhimdir. G.Barik tomonidan taklif qilingan xatolar tasnifidan foydalanganda ma'lum bir qo'shimchalar yoki kamchiliklar til qurilmasi darajasi bilan bog'liqmi yoki bu xabarning ma'nosini yetkazishga ham ta'sir qiladimi yoki yo'qligini aniqlash qiyin.

D.Gil fikricha, ma'lumotlarning aniqligi tarjima nutqi sifatini belgilaydi [3; 34]. Demak, biz uchun eng muhim tahlil qilish sohalari tarjimaning mazmuni va til tuzilishidir. Shunga ko'ra, tarjimani tahlil qilishda ikki xil noaniqliklarni hisobga olish kerak: axborot mazmuni bilan bog'liq noaniqliklar va tarjimani bayon etish bilan bog'liq noaniqliklar va uning shaklini buzishlari hisobga olinishi kerak [8. B. 133].

An'anaviy noaniqliklar guruhiga uslub bo'yicha so'zdan noo'rin foydalanish holatlari (me'yoriy uslubiy noaniqliklar) kiradi. Masalan, The last picture showed Gore casting his ballot on election day. On Tuesday evening he conceded defeat. 1.So'nggi rasmda Gor saylov kuni ovoz berayotgani aks etgan. Seshanba kuni kechqurun u mag'lubiyatini tan oldi. 2.Uni oxirgi marta saylov byulletenini tashlaganida ko'rishgan. Seshanba kuni kechqurun Gor mag'lubiyatini tan olgani ko'rindi.

Xulosalar. Sinxron tarjima og'zaki tarjimaning eng murakkab, mas'uliyatli va shu bilan birga eng zarur turlaridan biri hisoblanadi. U zamonaviy xalqaro aloqalar, siyosiy, iqtisodiy va madaniy tadbirlar doirasida muhim kommunikatsiya vositasiga aylangan. Sinxron tarjimaning asosiy afzalliklari – bu real vaqtda tarjima qilish, nutqning uzluksiz davom etishini ta'minlash, tinglovchi va notiq o'rtasida jonli aloqa o'rnatilishiga imkon yaratishdir.

Shu bilan birga, bu tarjima turi ko'plab lisoniy va g'ayrilisoniy muammolarni ham keltirib chiqaradi. Til strukturasi, leksik birliklar, frazeologik ifodalar, talaffuzdagi farqlar, notiqning nutq uslubi, vaqt cheklovi va psixologik bosimlar tarjimon ishini yanada murakkablashtiradi. Shu sababli sinxron tarjimon nafaqat ikki yoki undan ortiq tilni mukammal bilishi, balki tez fikrlovchi, kuchli eslab qolish qobiliyatiga ega, stressga chidamli va madaniyatlararo farqlardan xabardor bo'lishi lozim.

Maqolada sinxron tarjima jarayonida qo'llaniladigan psixofiziologik strategiyalar, nutqdagi grammatik va leksik muammolar, tarjimada uchraydigan xatoliklar tahlil qilinib, ularni bartaraf etish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar berildi. Bundan ko'rinib turibdiki, sinxron tarjima amaliyotini takomillashtirish uchun maxsus bilim, tayyorgarlik va tajriba zarur. Shuningdek, sinxron tarjimonlarning mehnatini to'g'ri baholash va ularga zaruriy shart-sharoitlarni yaratish ham muhim ahamiyatga ega.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Shiryaev A.F. Sinxron tarjima. – Moskva: 1979. – 3 b.
2. Alshinbayeva K. Methodology of simultaneous translation: some strategies and features // Journal name missing. – Year missing. – № missing. – B. 209-212.
3. Chernov G.Ch. Sinxron tarjima nazariyasi va amaliyoti. – Moskva: Xalqaro munosabatlar, 2008.
4. Beyker M. Tarjima bo'yicha darslik. – London: Routledge, 2005. – 188 b.

5. Buehler H. Professional tarjima va tarjimani baholashning pragmatik mezonlari // Kitobda: AILA 1984 ish. – Bryussel: Nashriyot nomi yo'q, yil yo'q. – Sahifalar ko'rsatilmagan.
6. Pokorn N.K. Tarjimonlarni tayyorlash va kasbiy faoliyatida chet tiliga tarjima // Sankt-Peterburg davlat universiteti axborotnomasi. 9-seriya. Filologiya. Sharqshunoslik. Jurnalistika. – 2016. – № 4. – B. 86-99.
7. Barik H.C. Sinxron tarjima: vaqtinchalik va miqdoriy ma'lumotlar // Language and Speech. – 1973. – № 16. – B. 5-270.
8. Gile D. Konferentsiya tarjimoni treningining asosiy tushunchalari va modellari. – Parij: INALCO va CEEI[ISIT], 1990. – 133 b.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/5 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).